

KÁROLYI-KASTÉLY
Füzérradvány

A FÜZÉRRADVÁNYI KÁROLYI-KASTÉLY EGYKOR ÉS MOST

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KASTÉLYPROGRAM
ÉS NEMZETI VÁRPROGRAM

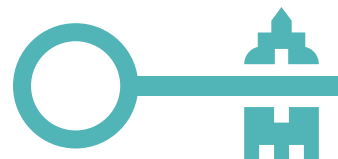

Nemzeti Örökségvédelmi
Fejlesztési Nonprofit Kft.

A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében, a NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. beruházásában, a Magyarország Kormánya által biztosított hazai források, valamint a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program által biztosított Európai Uniósi forrásoknak köszönhetően újult meg a füzérradványi Károlyi-kastély.

„A füzérradványi Károlyi-kastély turisztikai célú funkcióbővítő fejlesztése” című projekt 1,7 milliárd forint európai uniós (GINOP-7.1.1-15-2015-00008) és 1,4 milliárd forint hazai forrásból valósult meg.

Az ország egyik legfestőibb szegletében, a Zempléni-hegység erdők ölelte rejtekében áll az egyik legrégebb magyar főnemesi család kastélya. A nagykárolyi gróf Károlyiak családfájukat egyenesen a honfoglaló Kond vezértől eredeztetik, akiknek a Szatmár vármegyei Nagykárolyban voltak legkorábbi birtokaik – innen kapta nevét a család Károlyi ága. Az évszázadok során a Károlyiak sok kitűnő katonát és vezetőt adtak az országnak; közülük is talán a család hírnevét és vagyonát megalapozó Károlyi Sándor emelkedik ki. Ő szerezte a család grófi címét is, amelyet a Rákóczi-szabadságharcot lezáró szatmári békében játszott szerepéért kapott az uralkodótól.

Füzérradvány neve ma már egybeforrt a Károlyi családéval, annak ellenére, hogy bár tulajdonukba 1686-ban került, csak a XIX. század közepén kezdett itt építkezni Károlyi Ede. Az impozáns, historizáló, döntően neoreneszánsz stílusú kastélyt a kor legnagyobb építésze, Ybl Miklós tervezte, de a gróf elképzelései is igen hangsúlyosan teret kaptak benne – neki köszönhetjük például a kastély mára már jelképévé vált tornyát is. A következő nemzedékek is letették névjegyüket: László saját ízlése szerint alakította át otthonukat, és Itáliában vásárolt reneszánsz berendezésekkel tette fényűzővé a belső tereket. Fia, István 1938-ban luxusszállóvá alakította a családi kastélyt, amelynek varázslatos, békebeli hangulatát idézi fel a kiállítás.

A Nemzeti Kastélyprogram keretében 2018 és 2021 között lezajlott rekonstrukciónak köszönhetően a Károlyi-kastélyt és parkját rég nem látott pompájában csodálhatjuk meg.

KASTÉLY- ÉS CSALÁDTÖRTÉNET |

Radvány település Füzér várához tartozott már az Árpád-kor óta, és mint értékes birtok, többször is gazdát cserélt. A Károlyiak előtt többek között Báthory Erzsébet, és rajta keresztül a Nádasdyak is birtokolták a területet. A Károlyi-kastély XVI. századi elődje, az L alaprajzú, emeletes kúria a 16. század végén épült. A késő reneszánsz stílusú épület csak 1686-ban került a Károlyi család birtokába, amikor I. Lipót király báró Károlyi Lászlónak (1622–1689), Szatmár vármegye örökös főispánjának adományozta az uradalmat.

„Építette nemzetségének”

Építette nemzetségének (a torony falán lévő emléktábla felirata)

Nagy-Károlyi Gróf

Károlyi Ede (1860–1877)

Az 1850-es évekig a radványi birtok egy volt a sok uradalmi központ közül, amelyet a Nagykárolyban élő Károlyi család zálogbirtokosai építettek és fejlesztettek tovább. Az általunk ismert Károlyi-kastély története a 1848–49-es szabadságharcban fegyverrel harcoló Károlyi Edével (1821–1879) kezdődik, aki a forradalom bukása után Franciaországból hazatérve Radványt választotta fő rezidenciájának. 1857 és 1859 között nagyrészt elbonttatta a korábbi épületet, majd megkezdődött a historizáló stílusú, reprezentatív kastély építése a Károlyiak építésze, Ybl Miklós tervei alapján.

A tervezésben műkedvelőként maga Károlyi Ede is aktívan részt vett. Ám a gróf és Ybl Miklós víziója egy idő után már nem egyezett a kastély építésének ügyében, így végül Zitterbarth János építész tervei alapján fejezték be a kastélyt. Az új építész nem állt útjába a gróf által megálmodott, nyolcszög alaprajzú, vékony, magas torony és a hozzá tartozó épületrész felépítésének sem.

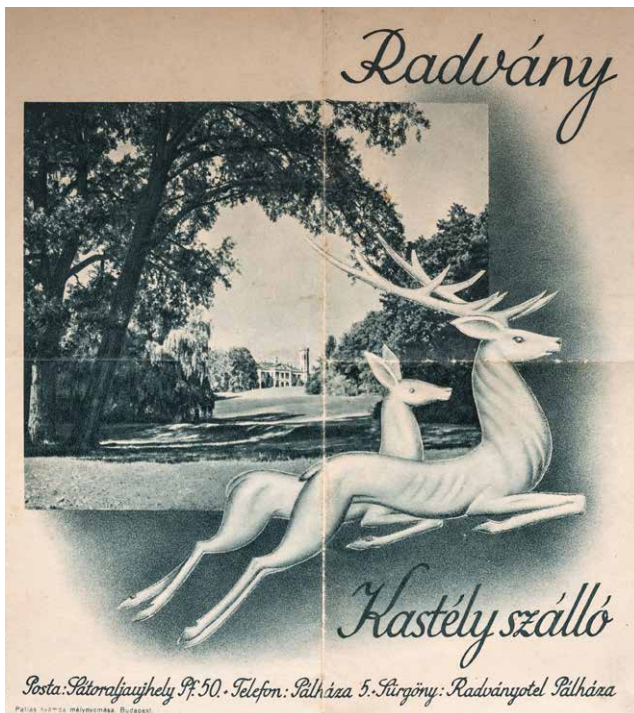
A gróft nem zavarta a sok gúnyos megjegyzés és kritika, amit az épülethez kevésbé illeszkedő, aránytalan torony miatt kapott, így bizonyára az sem véletlen, hogy épp a torony falára helyezte azt a táblát, amelyen büszkén hirdeti szerepét az építésben. Bár Ybl terveit nem teljesen tükrözi az elkészült kastély, mégis, az árkádok könnyed ívei, a neoreneszánsz ablaksorok és oromzat összhatása az ő keze nyomáról árulkodnak.

Historizáló külső, reneszánsz belső

A kastélyt Ede fia, a világjáró László (1859–1936) örökölte, bár ő maga a család fői kastélyában élt. Felesége, gróf Apponyi Franciska hatására kezdett el a radványi kastély iránt érdeklődni, majd 1897 és 1902 között neki is láttak az átalakításnak, amellyel Albert Pio bécsi építész biztáta meg. Az arisztokrata házaspár szenvedélyesen gyűjtötte a különleges berendezési tárgyakat, a legtöbbször egy ismert firenzei műkereskedőtől, Stefano Bardinitól vásároltak. Itáliában ekkor még nem működött szervezett műemlékvédelem, ezért az elbontott épületekből a XV–XVI. századi kőből készült, faragott, díszes épületszerkezeti elemeket vagyonos arisztokraták vették meg, és építették be saját kastélyaikba. Így kerültek Füzérradványba a reneszánsz kandallók, márvány ajtókeretek, diszkutak, bútorok, festmények. László gróf lebontatta a kastély teljes, három szintes déli szárnyát, és helyette nagy belmagasságú, két szintes épületrészt terveztetett, hogy méltó teret adjon az új berendezésnek. Ekkor alakították ki a grófi lakószobákat, a könyvtárat, az írószobát és a biliárdszobát, de ebben az időben kerültek a falakra a vadászatok trófeái is. Károlyi László és Apponyi Franciska közel két évtizedig járták a bécsi és itáliai műkereskedéseket, hogy egy igazi reneszánsz otthon alakítsanak ki Füzérradványban.

Főúri lakból luxusszálló

Az 1920-as, '30-as években az I. világháborút lezáró trianoni béke a Károlyi családot gazdaságilag is érzékenyen érintette: jelentős birtokaikat veszítették el, bevételeik megcsappantak. Az újabb generáció, gróf Károlyi István (1898–1967) és főként felesége, Windischgräetz Mária hercegnő (1911–2004) ötlete volt, hogy exkluzív szállodaként hasznosítsák a kastélyt. A munkálatok 1936-ban kezdődtek; Lehoczky György építész-mérnököt biztáta meg a családi lak szállodává alakításával. Előképek és mintának az 1930-ban megnyitott lillafüredi Palotaszálló szolgálhatott, ami nem csak konkurenciaként, hanem a jó gyakorlatok példatáraként is jelentős segítséget nyújthatott a Károlyiaknak.

Bevezették az épületbe az áramot, elegáns lakosztályokat alakítottak ki, bridzs szalont rendeztek be a márványfolyosón, a Hubertus-termet, a díszebédlőt és a parkot is mind a vendégek szolgálatába állították. A kertben további, szállásként szolgáló, klasszicizáló stílusú villaépületeket emeltek, elsősorban a polgári vendégek számára.

A hatalmas parkban a kisebbik tavat úszómedencévé alakították át, fürdőházat és sportpályákat építettek, így a golfozás, sielés, teniszezés télen-nyáron megfelelő elfoglaltságot biztosított a látogatóknak. A maga műfajában első kastélyszálló 1938-ban nyílt meg, összesen 87 szobával, 115 ágygal.

Füzérradvány felkerül a térképre

Lillafüredhez képest erős hátrányból indult a füzérradványi szálló, hiszen míg a Bükk már ismert volt a hazai turizmusban, a Zempléni-hegység fehér foltnak számított. Az ekkoriban éledező bakancsos turizmus is csak 1934, a füzéri vár részleges felújítása után rajzolta fel térképére a Hegyközt. Ezért Károlyi István tudatos marketinggel építette a szálló hírnevét: magas rangú vendégeket hívott vadászatokra, szórólapokat és képeslapokat gyárttatott, újságírókat vendégelt meg a nyitáskor, és ő szorgalmazta azt is, hogy filmforgatások helyszíneként szerepeljen a kastély. Ez utóbbi leghíresebb példája az 1941-ben részben itt forgatott Kísértés című film, amelynek a kor ünnepezt divája, Karády Katalin volt a főszereplője.

A történelem csupán tíz évet adott a sikeres luxusszállónak. Bár a II. világháború után, 1945 nyarán egyszer államosították a birtokot és a kastélyt, de Károlyi István ellenállási érdemeire tekintettel rövid időre visszaadták azokat. 1947-ben még ki tudott nyitni a szálló, 1948-ban azonban végérvényesen elvették a Károlyi-családtól.

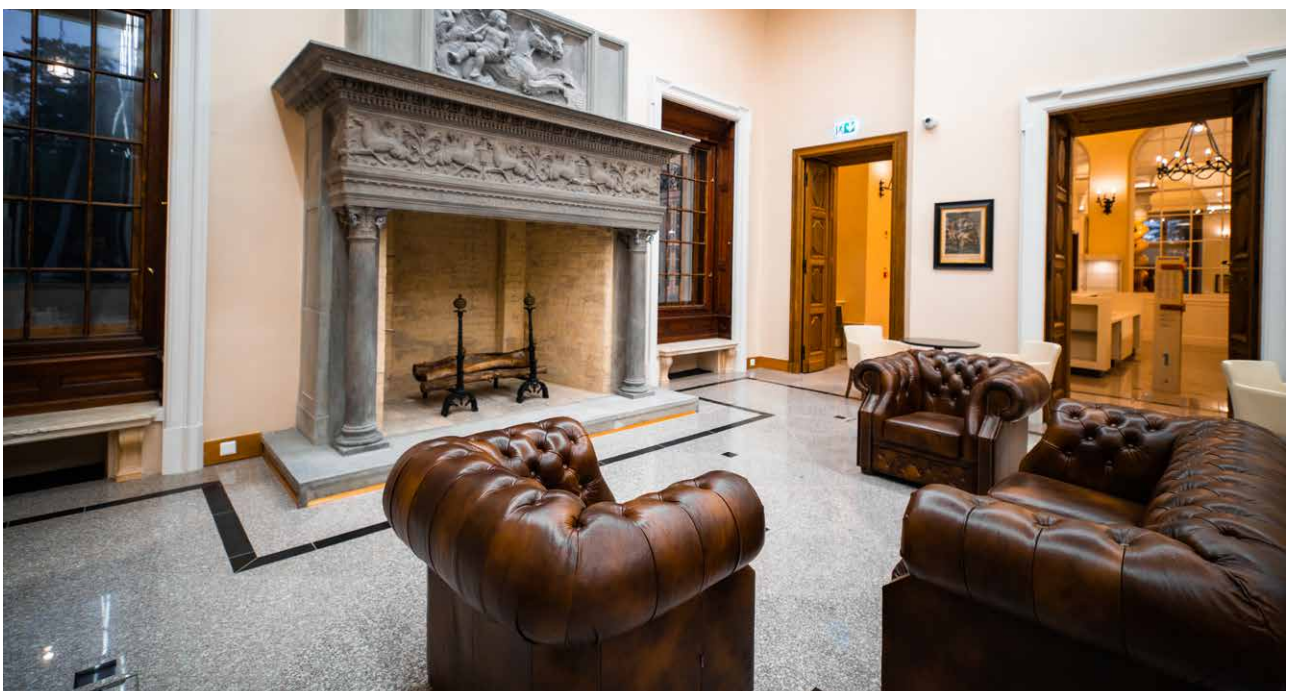
FELÚJÍTÁSI MUNKÁLATOK |

Ahogy annyi hasonló épületnek az államosítás után, a füzérradványi kastélynak is új funkciója lett. Először gyermekotthont költöztettek ide, majd a sátoraljaújhelyi kórház gyermekosztálya működött a kastély falai közt, utána 1961-től 1990-ig tüdőkórházként működött.

Az 1990-es évek kisebb-nagyobb munkálatai után 1996 és 2002 között a déli szárnyat részlegesen felújították, ekkor nyílt meg először múzeumként a látogatók előtt a kastély. 2015–16-ban elkészültek az építéstörténeti, régészeti, festőrestaurátori alap kutatások, amelyek alapvető információkat biztosítottak a kastély későbbi, teljes körű felújításához.

A 2018 és 2021 között zajló nagyszabású felújítás során nem csak az eddig nyitott tereket, hanem a déli és a keleti szárny további részeit is felújították, valamint a kastélyparkban a korábbi rekonstrukcióból kimaradt részek, azaz a kastély közvetlen környezete és a díszudvar újult meg.

- Megújult a teljes tetőszerkezet
- Visszakapta eredeti színét a homlokzat
- Elkészült a falak talajmenti szigetelése
- Parkoló épült a park bejárata mellett, a kastély környezetében már új kandeláberek világítanak
- Az 1960-as években beüvegezett loggia visszakapta eredeti, nyitott formáját
- Ismét megnyílt a kastély keleti szárnyának főbejárata, innen érhető el a jegypénztár, a múzeumshop, a rendezvényterem, a kávézó és a földszinti kiállítóterek

Keleti homlokzat

A legnagyobb változás a kastély külsejében a régi-új színe, valamint a keleti homlokzat látványa. A kastély az 1950-es években kapta a korszakra jellemző „műemléksárga” színt – most a műemléki kutatások során azonosított elegáns törtfehér árnyalatát láthatjuk. A főbejárat feletti, kórház idején beüvegezett loggia ismét nyitott lett, így a kastély egésze közelebb került eredeti, Károlyi Ede által megálmodott állapotához.

Hubertus-terem

A Kastélyszálló nyitása óta a Hubertus terem éke volt a Bieber Károly tervezte bronz csillár: négy szarvasbika négy ünöt kerget körbe körbe. Az ugró szarvas a kastélyszálló jelképe lett, számos használati tárgyon is visszaköszön. Az eredeti, bronzból készült csillár fotók alapján rekonstruált másolata látható a ma is fogadótérként funkcionáló teremben.

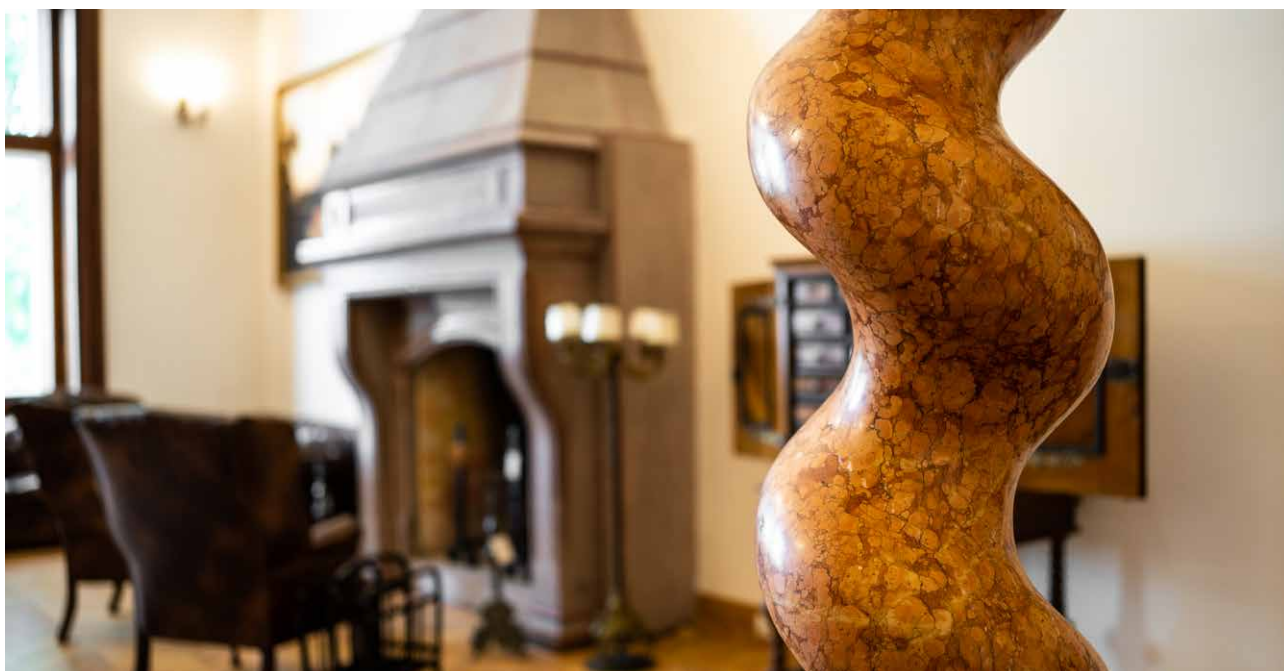

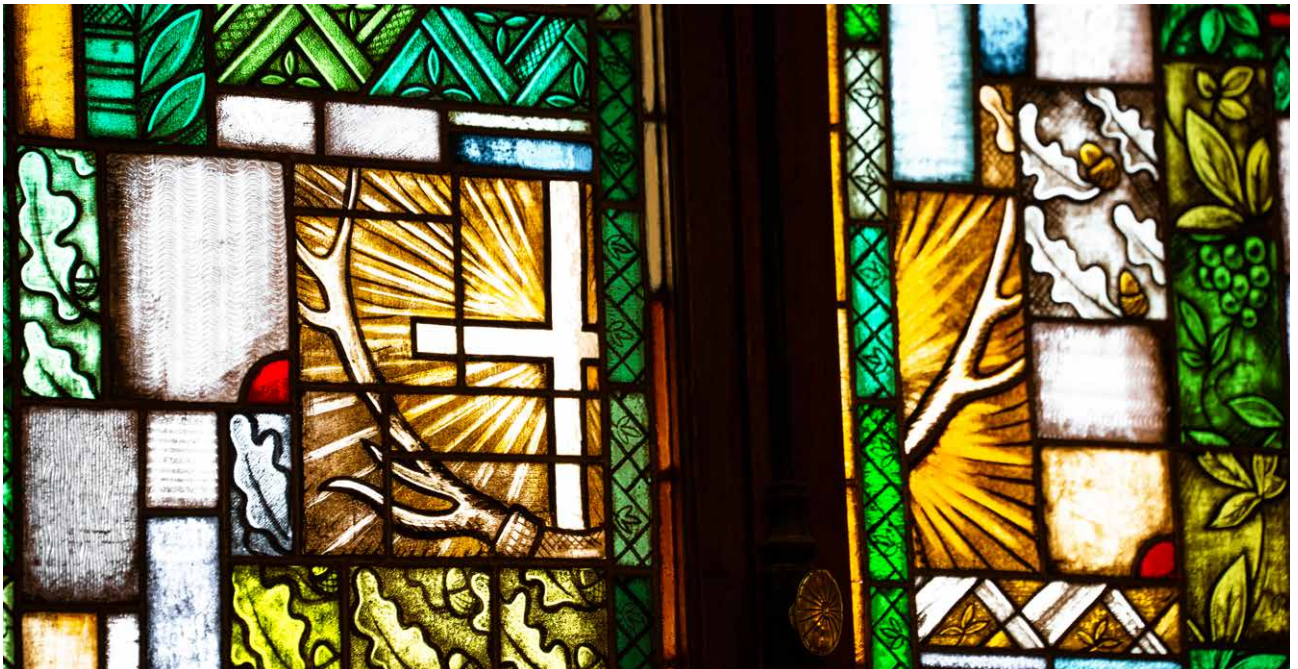
Márványfolyosó

A földszint egyik leglátványosabb terme a márványpadozatú, neoreneszánsz jellegű folyosó. A Károlyi László idején boltozatos palotabelsőként újjáépített szárnyban az Itáliában vásárolt faragott kő ajtóbéléten túl reneszánsz asztalok, székek sorakoztak a folyosón. A kastélyszálló idején az értékesebb tárgyak elkerültek innen, és összecsukható bridzs-asztalokat helyeztek ki. Ezt a korszakot eleveníti fel a kiállítás is, a kihelyezett paklikkal mi is kipróbálhatjuk az úri kártyajátékokat.

A csavart oszlopos terem

Igazi jelképe lett a kastélynak a két, vörösmárványból faragott, jellegzetes látványt nyújtó oszlop. Eredetük rejtélyes, eleinte ezeket is a Firenzében vásárolt reneszánsz tételekhez sorolták, de ma már inkább hazai mesterműveknek gondolják. A terem az 1941-es Karády-filmben, a Kísértésben is fel-feltűnik, de ezeket a jeleneteket nem is a kastélyban, hanem az oszlopos terem felépített pontos másában, a pasaréti filmgyárban forgatták.

A lépcsőház színes ólomüvegablakai

A folyosó restaurált, színes ólomüvegablakait a szállodakorszakban készítette Bieber Károly díszműkovács Lehoczky György tervei szerint. A sok üveglemez puzzle-darabjai két címert adnak ki: az egyik a Károlyiak ősi, karvalyos címere, a másik a kastély vadász jellegére utalva egy szarvasfejes Hubertus-címer, agancsa közt kereszttel. Az ablakok előtt függ a szintén színes üveggel fedett, hosszúkás csillár, amelynek 64 rekeszében ugyancsak a két címer darabjait fedezhetjük fel.

Vadásztrófeák

A biliárdteremben atyák és fiúk vadásztrófeái függnek a falakon: Károlyi László a „vadvánaanként” emlegetett radványi erdőket szerette, fiát viszont rabul ejtette Afrika. István egzotikus trófeái a Széchenyi Zsigmonddal közös kenyai szafarijáról származnak 1928-29 teléről, és a Természettudományi Múzeumból kerültek vissza a kastélyba. István felesége, Windischgraetz Mária osztozott férje hobbijában, a kiállításon láthatjuk is az 1937-ben lőtt szarvasbikáját, amellyel aranyérmert nyert a berlini nemzetközi kiállításon.

MŰTÁRGYAK

Mint az ország többi főúri kastélya, a füzérradványi sem menekült meg sajnos a háború fosztogatói okozta károktól. 1944 novemberében a Károlyiak értékes műkincseit elhurcolták, a legtöbbször örökre nyoma veszett. A háború után a visszatérő István gróf személyesen szerzett vissza bútorokat és kisebb műtárgyakat a környékről, majd amikor az államosítás miatt a grófnak végleg el kellett hagynia birtokát, néhány értékes családi műkincset magával vitt. A bútorok, festmények, kárpitok nagy része azonban helyben maradt, illetve a sárospataki múzeumba került.

A háborúban eltűnt műkincsek többsége festmény volt (köztük valószínűleg Breugel- és Rubens-képek is), de még a '90-es években is tűntek el műtárgyak; 1995-ben például egy XVI. századi, három méter magas velencei tükröt loptak el. A kastély utolsó urának fia, az ekkoriban Magyarországra visszaköltözött László (1931–) sikeresen „kimenekített” innen műtárgyakat, amelyeket a mostani kiállításon a Főti Károlyiak Alapítványnak köszönhetően láthatunk ismét.

Egy szerencsés véletlennek köszönhetően is kerültek elő értékes műtárgyak: 1953-ban, a gyermekszanatórium működése idején gyerekek játék közben fedeztek fel egy titkos folyosót, ahonnan mintegy 40 tételyi, nagy értékű műkincs került elő, köztük XVI–XIX. századi fegyverek és porcelánedények.

Más kastélyokhoz képest Füzérradvány esetében viszonylag sok műtárgyat tudtak visszaszerezni a szakemberek – az eltűnt tételek mintegy ötödét – vásárlás vagy kölcsönzés révén, néhányat pedig digitális másolatban láthatunk a kiállításon. A kiállítás rendezői a szálloda korszakban készült fotók alapján rekonstruálták a kastély belső tereit, így a visszakerült műtárgyak, festmények, bútorok ismét eredeti helyükön láthatóak.

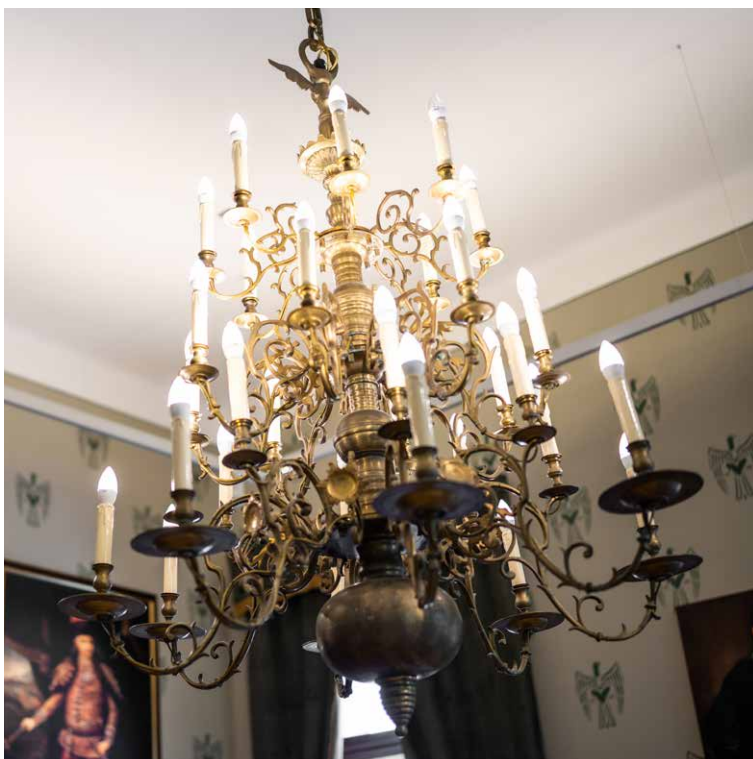
A szatmári béke asztala

A családi legenda szerint ezen az asztalon írta alá a Rákóczi-féle szabadságharcot lezáró békét 1711-ben gróf Károlyi Sándor (1669–1743). A hatalmas íróasztal, amelyen az ország sorsát befolyásoló dokumentumot aláírták Nagykárolyban, később Füzérradványba került, ahol „ismeretlenül” élte túl a XX. század második felét. Ez a ritka történelmi ereklye most felújítva tért vissza a könyvtárba.

Paczka Ferenc: 'Mulató társaság a Nemzeti Kaszinó különszobájában' 1887., olaj, vászon, 207 x 124cm

1938 májusában számos fénykép készült a szálló reklámkampányának részeként, amelyeken feltűnik ez a festmény is. A kor sztárújságírója, a megnyitóra érkező gróf Bethlen Margit leírása szerint a zsánerkép „Károlyi László grófot, a mostani [kastély]tulajdonos édesapját ábrázolja, Andrássy Tivadar, Keglevich Gyula és Teleki József társaságában.” A festmény 1949 után nyom nélkül eltűnt, majd az 1960-as években rejtélyes módon Londonban, végül a 2000-es években az Egyesült Államok aukcióin tűnt fel. Ma a másolatát láthatjuk a kastélyban.

XVII. századi flamand bronz csillár

Ez a csillár a kastély egyik olyan tárgya, amely eredeti helyén maradt mindvégig: a könyvtárban. A láncos felfüggesztésű, három szinten 16, majd 8–8 karú, XVII. századi bronz csillárt 1937-ben alakították át elektromos világításra. Tetején a Károlyi család címerállata, a karvaly látható, csakúgy, mint a falak festett pecsétmintáiban (patronos festésében) – ez utóbbit a szálloda idejében felvitt mázolás alatt fedezték fel.

Károlyi Ede akvarellje (Készült 1873 körül)

A kastély építtetője, Károlyi Ede nem csak az épület tervezésében mutatta meg kreativitását, hanem egyéb művészetekben is. Itáliában festészetet tanult, de sajnálatos módon számos műve közül csupán 1 db maradt meg, amely visszavásárlás útján került a kiállítás darabjai közé. Az akvarell külön érdekessége, hogy a radványi kastélyt ábrázolja.

Herkules választása - XV. század végi itáliai festő műve (reprodukción)

(Szépművészeti Múzeum inv. No. 71.6, Tempera, fa, ragasztott vásznon, 67 x 156 cm)

A XX. században eltűnt Károlyi-műkincsek felkutatásának úgy tűnik, soincs vége: a kutatók még 2021-ben is találtak a füzerradványi kastélyból eltűnt képet, ezúttal a Szépművészeti Múzeumban. A XV. század végi reneszánsz festményt 1906-ban vásárolta Károlyi László Itáliában, majd az 1970-es években került a budapesti múzeumba, ismeretlen eredetűként. A szálak 2021-ben értek össze, amikor kiderült, hogy a két kép ugyanaz. Szerzőjeként 3–4, Umbria és Firenze környéki festő neve merült fel. A kép másolatát láthatjuk a kastélyban.

A grófnői lakosztály eredeti

csillagmintás intarziás padlóburkolata

A kastélyban a lábunk alá is érdemes figyelni. A felújításnak köszönhetően újra helyére került az 1990-es években felszedett, a grófnői lakosztályban lévő csillagmintás intarziás padlóburkolat.

A restaurálás során a padló készítőjének nevére is fény derült, Marek Imre kassai mester 1900 szeptemberében munkája végén az egyik táblás parketta hátuljára írta nevét és a készítés évszámát.

A megmentett és restaurált korabeli padlózat a kastélyszálló időszakát idéző kiállításban, a fejedelmi szobában megtekinthető.

ÉRDEKESSÉGEK A KASTÉLYRÓL

- ▲** Károlyi Sándor, a XVIII. század kiemelkedő hadvezére és politikusa nem csak a szatmári béke miatt él elevenen a családi emlékezetben: 1712-ben megkapta a grófi címet, amivel új, bővített családi címer is járt. Ennek érdekessége, hogy a pajzsfedő rangkoronának 11 ága van a grófi címet jelképező 9 helyett. A heraldikai bakinak a legenda szerint egyszerű oka van: a bécsi címerfestő pont annyi gyöngyöt rajzolt a korona fölé, amennyit a rajz aránya éppen kívánt. Hiba vagy sem, a Károlyi grófokat a mai napig a király által aláírt grófi diplomában szereplő 11 ágú korona illeti meg – ahogy a főbejárat feletti hatalmas címeren is láthatjuk.
- ▲** Az ország legrégebb, ma is működő kisvasútja, a Pálházi Erdei Vasút elődjét Károlyi László építtette 1888-ban azért, hogy a Zempléni-hegység erdősegeiből kitermelt fát olcsón szállíthassa el. A Kемence-patak völgyében zakatoló keskeny nyomközű vasúti pálya feletti sziklabércen áll a szintén László által építtetett kőkapui vadászkastély.
- ▲** A kastély utolsó ura, István gróf szenvedélyes vadász volt. Hat hónapig vadászott oroszlánokra és elefántokra Kelet-Afrikában a híres Afrika- vadász-íróval, gróf Széchenyi Zsigmonddal. Széchenyi leghíresebb útikönyvében, a Csui!...-ban közös kalandjukat írta meg, így lett a könyv egyik szereplője Károlyi István gróf.

AZ ÚJJÁÉLEDŐ KASTÉLYKERT

Kert a kastély körül

A Károlyi-kastély mesés angolparkja az ország legszebb és legnagyobb parkjai közé tartozik. A közel 100 hektáros kert több száz éves faóriásairól híres, de a legnépszerűbb fa a kastély építésekor telepített, patakparton álló, gigantikus platán.

Amikor annak idején Károlyi Ede és Czapáry István főkertész az újonnan épített kastély köré a kor divatjának megfelelően előkelő parkot álmódott, a terv sikerre volt ítélve, hisz kiváló alapanyagot nyújtott a dombos, forrásokkal, patakokkal tagolt erdős hegyközi vidék.

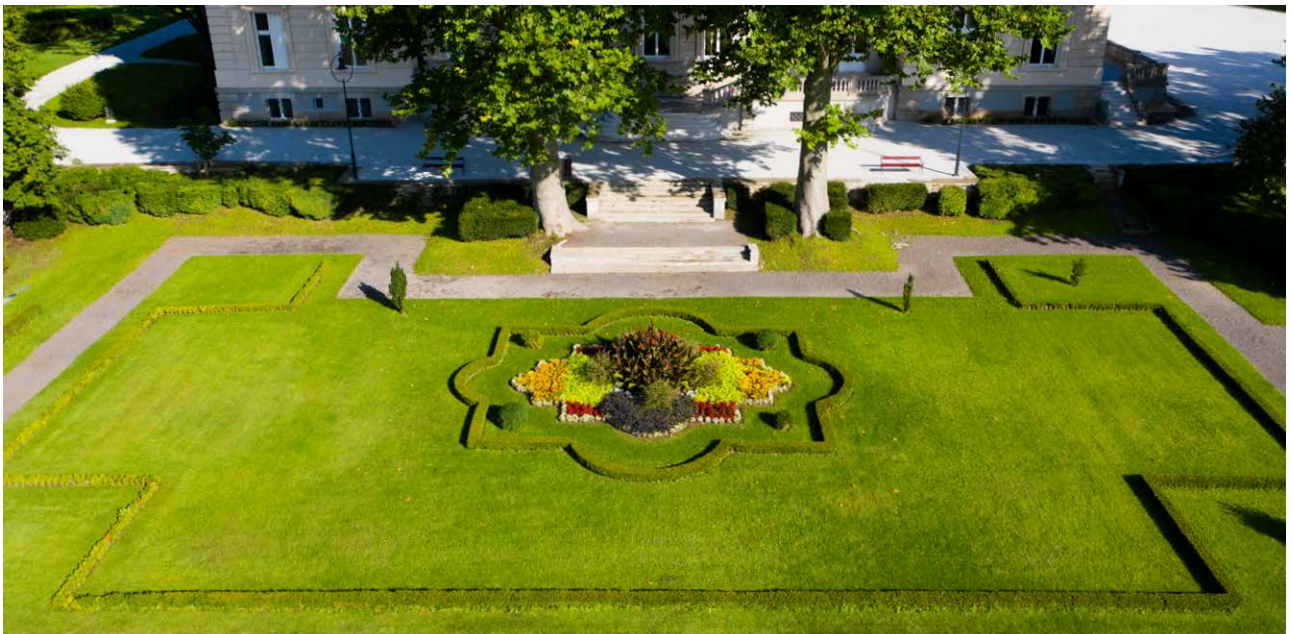
A festőiség és a bejárhatóság érdekében a korábbi teraszokat lankásították, az erdőkbe nyiladékokat vágtak úgy, hogy mindig más szögből látszódjon a kastély, új séta- és lovaglótutakat alakítottak ki, valamint az őshonos fák mellé dísznövényeket telepítettek. Ekkor ültették a látványos fenyves allét, valamint a park legrégebbi fáit, köztük a ma már óriásira nőtt platánokat is. A kert tervezésében és megvalósításában legnagyobb szerepet vállaló Czapáry István nevéhez fűződik az angolparkok elengedhetetlen kelléke, a halastó kialakítása is.

Többször megújuló park

A századfordulón Károlyi László a kastély mellett a park megújítását is célul tűzte ki. A kor „sztárkertészét”, a francia Edouard André-t kérte fel erre a feladatra, akinek több száz tájkertészeti munkája közül a füzerradványi egy saját munkásságát reklámozó szórólapjára is felkerült. A korábbi, vadregényes angolpark-jelleggel szembe forduló tervek egyik fő iránya a kastély közvetlen közelében kialakított geometrikus kertrészek kialakítása volt. A gróf és új főkertésze, Zinke Ferenc is a fenyőfélék nagy rajongója volt, számos luc-, jegenye-, duglász- és ezüsthenyőt ültettek ekkor a parkba. A háború utáni évtizedek elhanyagolása után 2013 és 2015 között hatalmas munkával visszaállították a park eredeti térszerkezetét és vízrendszerét.

A mostani, 2018 és 2021 között zajló kerttervezést is gondos kertrégészeti kutatás előzte meg. Ebben a felújítási ütemben az épület déli oldalára épített, a kastély meghosszabbításának tekinthető franciakert kapott főszerepet.

A téglalap alapú területen 500 gyönyörű, virágos növényt helyeztek el mértani pontossággal, mellettük bukszusok és tiszafák szegélyezik a kertet, és alacsony juharsövény zárja a szabályos formát. A déli homlokzat előtti teraszról letekintve egyaránt feltárul a franciakert és a mögötte húzódó park szépsége.

A FÜZÉRRADVÁNYI KASTÉLY KÍNÁLATA |

A kastélyszálló életre kel

A Károlyi-kastély megújult belső tereibe tervezett kiállítás vezérfonala az 1930-as évekbeli kastélyszálló megidézése. Már a kastély fogadóterébe lépve olyan, mintha egy szállodai recepcióhoz érkeznénk, majd innen indulva „beszélő képek” elevenítik fel az egykori szálloda világát. A képeken megelevenednek az itt élt karakterek; a házigazda grófi házaspár, az előkelő vendégek, a személyzet egyes tagjai és a hozzájuk köthető, vagy a szálló mindennapjaival kapcsolatos érdekes történetek. A korabeli hangulatot nem csak az eredeti vagy korhű bútorok, hanem archív fotók, régi filmek, festmények, épület- és levéltári kutatások, valamint kortársak visszaemlékezései segítettek idevarázsolni. A kastélyszálló meglátogatásának tematikája végigkíséri a látogatót a termeken, ahol változatos eszközök, interaktív játékok és makettek, sztereoszkópok, érintőképernyők, VR-játékok segítségével ismerhetjük meg ezt a két világháború közötti, izgalmas világot. Élményünket fokozhatjuk, ha néhány egykori játékot és korabeli használati tárgyat mi magunk is kipróbálunk.

A sokoldalú kastély

A szállodai életen kívül természetesen megismerkedhetünk azzal az időszakkal is, amikor a Károlyi család használta a kastélyt. A főúri hálókat és márvány fürdőszobákat, a család gazdagságát és történelmi múltját hangsúlyozó, reprezentatív termeket és bútorokat, valamint a gyakori vadászatok trófeáit is bemutatja a kiállítás, a hozzájuk kapcsolódó történetekkel együtt. Az 1941-ben itt forgatott Karády-filmet felidézve az emeleten belecsöppenünk a film noir hangulatába is, és végigkövethetjük egy titokzatos gyilkosság nyomozását is.

Rendezvénytér

A kastély felújított részei és maga a hatalmas park is rangos rendezvényhelyszíneként szolgálhat. A kulturális eseményekre, konferenciákra, vállalati és családi eseményekre, tréningekre érkezőket a kastélyban rendezvényterem és a hely szelleméhez illő szabadulószoza is várja. De néhány különleges helyszínt is kínál a kastély: a felújított és megnyitott tetőteraszt csodás panorámával, valamint a gyönyörűen felújított, a szállodai időszakban nagyebédlőként használt, a hátsó udvar felé nyíló termet, amelyet két platánfa őriz. Nem is kell dús fantázia ahhoz, hogy máris ideképzeljük a délutáni koncertek, esti hangversenyek elegáns közönségét.

Ajándékbolt, kávézó

Természetesen nem hiányozhat a kastélyból a kávézó és a múzeumshop sem, ahol a Károlyiakhoz, a kastélyhoz és a környékhez köthető termékek kaphatóak. A szálloda tematikája itt is visszaköszön: kávénkat a szálloda logójával, az ugró szarvassal díszített csészékből fogyaszthatjuk el, míg a kastélyszálló eredeti szakácskönyvének szendvicsreceptjeit egy „receptautomatából” vihetik haza a vendégek.

Ha a kiállítás megtekintése után a hatalmas parkban szeretnénk piknikezni, a kávézóban kosarat, plédet vagy hátizsákot is kaphatunk, érintőképernyőn kiválasztva a finomságokat, amelyekkel felszerelve akár órákat is eltölthetünk a varázslatos hangulatú parkban.

A FÜZÉRRADAVÁNYI KÁROLYI-KASTÉLY TURISZTIKAI FEJLESZTÉSE ELNEVEZÉSŰ PROJEKT BEN RÉSZT VETTEK:

PROJEKTGAZDA:

Miniszterelnökség, Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram – Virág Zsolt miniszteri biztos
NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. – Glázer Tamás ügyvezető igazgató

Közreműködő szervezet: Pénzügyminisztérium, Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Irányító Hatósága

ÉPÍTÉSZERVEZŐ:

Generál építészeti tervezés: Weber Építésziroda Kft.

Felelős építész tervező: B. Szabó Veronika, Weber József

Építész munkatársak: Bernáth Roland Krisztián, Bujdosó Dorottya, Francsics László, Horváth Tamás, Mihály Mirtil, Poros Tamás Gábor, Szalai Balázs

Belsőépítész: XYZ Design Labor Bt.

Vezető belsőépítész tervező: B. Szabó Veronika

Belsőépítész munkatársak: Bernáth Roland Krisztián, Debreci Nóra, Mihály Mirtil, Szalai Balázs

Tájépítészet: Tér-Team Kft.

Vezető tájépítész tervező: Szabó Gábor

Tájépítész tervező munkatárs: Takács Katalin

Tartószerkezet: dr. Vándor András, tartószerkezeti munkatárs: Farkas Dániel

Épületgépészeti tervezés:

Bevo Building Bt. – Mészáros Olivér, Varga Balázs

Épületvillamosság erősáram, villámvédelem:

Kozaróczy Mérnökiroda Kft. – Kozaróczy Kornél, Pásztor Zoltán

Épületvillamosság gyengeáram: Nagy Gábor

Külső közmű: Forma-Style Kft. – Fodor Zoltán

Akadálymentesítés: ESP 63-67 Építésziroda Bt. – Ruttkay-Miklós Ágota

Tűzvédelem: Tűz-Ért-Ó Bt. – † Venczel Sándor; Fire-Eng Kft. – Decsi György, Boár Bence

Konyhatechnológia: Kende Gasztro Zrt. – Kaszab Piroska

Útterv: Ojamax Kft. – Murányi Nándor

Faldiagnosztika, utólagos falszigetelés: Pataki és Horváth Kft. – Áts Árpád, Horváth Sándor

Faanyagvédelem: Pannon-Protect Kft. Babos Rezső, Devescovy József

Liftterv: Makovsky és Társai Kft. – Makovsky Zsolt

PROJEKTMENEDZSMENT (NŐF NEMZETI ÖRÖKSÉGVÉDELMI FEJLESZTÉSI NONPROFIT KFT.):

Vezető projektmenedzser: Zelei Tímea Ágnes

Projektvégrehajtásért felelős igazgató: Borsody Kinga Judit

Projektvégrehajtásért felelős főosztályvezető: Vágó Margit

Projektvégrehajtásért felelős osztályvezető: Hubert Tamás

Műszaki menedzser: Dénes Sándor

Turisztikai menedzser: Fodor Ágnes Beáta, Győrig Henrietta, Halassy Emőke, Kovács Zsuzsanna Mária, Vásárhelyi-Müller Marianna

Turisztikai osztályvezető: Balázs-Bécsi Krisztina, Ginovszky-Bodnár Dorottya

Pénzügyi menedzser: Czobor Márta Magdolna, Himer Réka, Izsó Petra, Szabó Györgyi, Varró Adám

Létesítményvezető: Rédei Zsoltné

ICOMOS Példaadó Műemlékgondozásért díjas munkatárs, gondnok: Rédei Zsolt

Építész műemlék szakértő: Ráth Miklósné Tóth Ibolya

Tájépítész szakértő: Gerákné Árvai Zsuzsa

Művészettörténész szakértő: dr. Velladics Márta

Műtárgybeszerzés: Fehér Nóra

Műtárgykölcsönzés: Bán-Szabados Katalin, Böhm Martin, dr. Dankáné Barabás Mária, Fitos Gábor, Illy-Frankó Mónika, Palástiné Simonffy Krisztina

Műtárgy restaurálás felügyelete: Bárdosné Gárdon Kornélia, Dalos Viktória, Horváth Natália, Sztójánovits Márton, Tuzson Eszter

Marketing: Sztójánovits Kristóf, Kobulej Angéla, Köckné Nagy Viktória, Bali Zsuzsanna, Szarvas Mónika, Woth Zsófia, Huszár Tímea, Kozma Fáni, Balaton Balázs

Generál építés-kivitelezés: Eb Hungary Invest Kft.

Műszaki ellenőr: H.Q.C. Mérnökiroda Kft. – Horváth Tamás

RESTAURÁTOROK:

Festő: Bakács Annamária

Kő: Osgyányi Vilmos Gáspár

Fa: Funk Péter

Fém: Papp János

Szilikát: Payer Károly

Restaurátori kutatás: MentArtis Kft.

Kivitelezés közbeni restaurátori megfigyelés: Biró László István, Tarbay Anna Mária (Várkapitányság Zrt.)

Építéstörténet, épületkutatás: Bartos György, Simon Zoltán (MMA MÉM-MDK)

Kivitelezés közbeni kutatói megfigyelés: Bartos György (MMA MÉM-MDK)

Szakfelügyelet (védett denevérállomány gondozása): dr. Boldogh Sándor András, Géczy István, Szegedi Zsolt (Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság)

Pomológiai tanulmány (tájéki gyümölcsös): Szilágyi János, Visnyovszky Tamás (Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság)

Kerttörténeti kutatás: Alföldy Gábor (Mágus Kiadó és Kertművészeti Kft.)

Kertrégészeti kutatás: Gerákné Árvai Zsuzsa (NÖF Nonprofit Kft.), Koppány András (MMA MÉM-MDK), Szökrön Péter

Előzetes Régészeti Dokumentáció és geofizikai kutatás: Buránszki Nóra, Gelencsér Ákos, György László, György-Toronyi Alexandra, Hullám Dénes, Pethe Mihály, Somogyi Ferenc, Szalai Emese, Takács Péter (Várkapitányság Zrt.)

Műmlék-felügyelő: Miskolci Járási Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály – Horváthné Róthi Judit, Pólik Erika

Idegenforgalmi útjelző tábla tervező: Németh Balázs

Kiállítási kurátor: Tóth G. Péter

Kiállítási szakértők: Sisa József, Virág Zsolt

Múzeumpedagógus: Perjéssy-Révész Antónia
Műtárgy szakértők: Offenbacher Ferenc, Tamás Edit
Kiállítás tervezés: Föld-Nyelv Bt. – Tóth G. Péter, Konkkrét Stúdió – Deigner Ágnes
Kiállítási belsőépítézet, bútortervezés: Konkkrét Stúdió – Deigner Ágnes; munkatársak: Balogh Csaba, Dombrowszky Zsófia, Sónicz Péter, Sirokai Levente, Pongor Soma
Kiállítási arculat és grafikai tervezés: Gelencsér Judit
Kiállítási szövegek: Kolozsi László, Schleicher Vera, Tóth G. Péter
Kiállítási filmek, filmrendező: Cinemartic Studio Kft. – Kulcsár Arthur
Játékfilm szereplők: Bercsényi Péter, Fehér Dániel, Jankovics Anna, Jaskó Bálint, Katona László, Kálmánhelyi Zoltán, Kovács Krisztián, Marton Róbert, Moldvai Kiss Andrea, Molnár Gusztáv, Mucsi Zoltán, Nagy Dóri, Scherer Péter, Simkó Katalin, Varga Ádám
Dramaturg: Gyulay Eszter
Szinkronhangok: Puller István, Márkus Luca (angol); Varga Anikó, Molnár Gusztáv, Berényi Dávid (szlovák); Bánfi Kata (magyar narrátorhang)
Fordítások: dr. Péti Miklós (angol), Szigethy Sára Rebeka (angol szinkron), Pacenovsky Sámuel (szlovák)
Jelmezek, kellék: Makai Betti, Pírityi Emese, Sárközi Dóra, Szűcs Beatrix, Takács Annamária, Töllí Judit
Fotó, videó, 3D fotogrammetria: Tóth G. Péter
2D animátorok, videóvágók: Roteria Film Kft. – Nagy Balázs, Pusztai Bence
Kiállítás kivitelezése: Salisbury Régészeti Kft. – Arterior Komplex Kft. által alkotott konzorcium
Kiállítási eszközök, interaktív élményeszközök: Arterior Komplex Kft. – Horváth Béla, Jakab Gábor, Molnár Gergely, Selleyi Balázs, Sziklai János
Kiállítási installációs bútorok gyártása és szállítása: Horváth Béla, Komoróczy András, Selleyi Balázs
Replika bútorok: Arterior Komplex Kft. – Sprecher László (famunkák), Márkus Ferenc (faragás, kárpitozás)
Függönyök, kellékek, múzeumpedagógiai eszközök beszerzése és szállítása: Kenesei Krisztina
Kiállítási grafika: Gelencsér Judit, Kis-Halás Emma Julianna
Grafikai, nyomdai előkészítés és kivitelezés: Balogh Sándor, Cwikl Tamás, Gécsi Pál, Tamics Mónika
Kiadványszerkesztés: Tóth G. Péter, Gelencsér Judit
Szoftverfejlesztés: Albitz Gábor, Berend Fruzsina, Simó Péter, Surányi Szabolcs, Sziklai János
Szoftverek grafikai tervezése: Sziklai János

Makettek: Cifka Fruzsina, Csizmazia Géza
Építéstörténeti modell: XYZ Design Labor Bt. – B. Szabó Veronika
Integrál múzeuminformatikai rendszer: Horváth Béla, Kántás Gyula, Selleyi Balázs
Audiovizuális rendszerek: Cserényi László
Optikai eszközök: Laczkó Péter
Üzemeltetési eszközök: Metallum-Tech Kft.

MŰTÁRGY RESTAURÁTOROK:

Bútorok: Bodó-Lukács Attila, Csehi Gergely, Jakab Dániel, Papp Mátvás
Festmények: Bakonyi Timea, Simó Anna
Grafikák, papír: Czizler Zsófia, Hajdu Viktória, Meggyes Anita
Kerámiaik: Heincz Katalin, Herceg Zsuzsanna, Tóth Edina
Fegyverek: Kozmáné Bányi Judit
Fém tárgyak: Németh Norbert
Preparátumok: Mester András

EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREK:

Nemzeti Filmintézet Közhasznú Nonprofit Zrt.
Magyar Nemzeti Filmarchívum
Szépművészeti Múzeum
Magyar Művészeti Akadémia Magyar Építészeti Múzeum
Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ
Várkapitányság Zrt.
Füzérradvány Község Önkormányzata
Mikóházi Közös Önkormányzati Hivatal
Kovácsvágási Kirendeltsége
Miskolci Járási Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
Északerdő Erdőgazdasági Zrt.
Magyar Nemzeti Galéria
Fóti Károlyiak Alapítvány
Magyar Nemzeti Múzeum
Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma
Petőfi Irodalmi Múzeum
Herman Ottó Múzeum
Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár
Magyar Nemzeti Levéltár
Magyar Természettudományi Múzeum
Dr. Cs. Tóth Zoltán
Divéky Lászlóné Zboray Ágota
Agyagási Lászlóné
Gál Adrienn
Hanek Gábor

**Külön köszönet nagykarolyi gróf Károlyi Lászlónak és feleségének,
gróf Károlyi Lászlóné, dálnoki Kenyeres Erzsébet asszonynak!**

**Az elmúlt évtizedekben is mindig voltak olyanok, akik igyekeztek megvédeni a füzérradványi
Károlyi-kastélyt a pusztulástól. Köszönjük nekik és mindazoknak az áldozatos munkáját,
akik részt vettek a kastélyegyüttes nagyszabású felújítási munkálataiban!**

KÁRÓLYI-KASTÉLY

Füzérradvány

fuzerradvanyikastely.hu

